

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

EEN ZWARE KLUS IN HET CIRCUS

Een prettig toneelstuk in twee bedrijven

door

Dirk Dobbeleers

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen

2008

Nr.1091

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste ZES tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde opvoeringsrechten aan:

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een aanvraagkaart die, degelijk ingevuld, minstens vier weken de opvoering(en) naar S.A.B.A.M. moet worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

Stichting Bredero Auteursrechtenbureau
Valeriaanstraat 13
1562 RP Krommenie

BELANGRIJKE OPMERKING !

Alle rechten voorbehouden. Iedereen die toestemming verkreeg het stuk *EEN ZWARE KLUS IN HET CIRCUS* op te voeren moet de naam van auteur *DIRK DOBBELEERS* vermelden in alle publicaties die n.a.v. de voorstellingen verschijnen.

De auteursnaam moet onmiddellijk onder de titel vermeld worden, in een lettertype minstens half zo groot als dat van de titel, maar minstens twee keer zo groot als dat waarin de naam van de vertaler, regisseur en spelers wordt vermeld.

Wettelijk depot D/1990/220/9
ISBN 978-90-385-00096

© 1990 Toneelfonds J. Janssens/Dirk Dobbeleers
www.toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

A. Opmerkingen vooraf :

Omdat de arena in een circus ook vanaf het begin zichtbaar is, zou ik het toneeldeel openlaten terwijl het publiek binnenstroomt.

Het is de bedoeling om de getoonde circusnummers zo echt mogelijk voor te stellen. Voor het acrobatenummer kan er bijvoorbeeld een beroep gedaan worden op de plaatselijke turnkring. Omdat dergelijke vereniging het nummer beter vorm kan geven dan een regisseur, heb ik het acrobatenoptreden niet in detail uitgewerkt. Een muziekvereniging kan met het nodige trommelgeroffel de spanning voor de nummers opdrijven.

Ik heb voor een acrobatenoptreden gekozen, maar men kan natuurlijk ook andere nummers of artiesten inschakelen. Ik denk hier aan een vuurspuwer, een goochelaar, een fakier, een hond die kunstjes kan, ... Het hangt ervan af waarover en over wie men beschikt. Het stuk kan op die manier naar eigen keuze uitgebreid of ingekort worden.

B. Decor + rekvisieten :

Probeer ervoor te zorgen dat het publiek zich zoveel mogelijk in een circus voelt. Het is dus niet voldoende van het podium een circusarena te maken. Ook de zij- en achterwanden van de zaal moeten het uitzicht hebben van een circustent. De zaal en het podium kunnen als het ware met kleurrijke doeken, hoe meer hoe liever, ingepakt worden. Besteed ook de nodige aandacht aan de inkom. Laat de kinderen onmiddellijk de circussfeer proeven. Maak daarom aan de ingang een echt loket. Van daaruit kunnen de directeur en de twee clowns het voorspel verzorgen.

Er staat meestal in het stuk aangegeven welke rekvisieten er nodig zijn.

Een gouden raad : probeer alles zo echt mogelijk voor te stellen. Keukenknechtjes kunnen ook zitjes voor wilde dieren zijn op voorwaarde dat men er een gekleurd papier rondwikkelt.

C. Tijdstip :

Er is nergens een tijdstip aangegeven. De kinderen zullen zich daarover weinig of geen vragen stellen. De meeste fantasieverhalen zijn trouwens tijdloos. (Sprookjes zijn daar een goed voorbeeld van.)

D. Personages :

De bedoeling bij kindertoneel is dat de personages niet uitgediept, maar karikaturaal voorgesteld worden.

- Directeur : Een strenge figuur, liefst met een dikke sigaar in de mond om zijn voornaamheid te demonstreren. Hij moet voor de verbinding tussen de verschillende scènes zorgen. Hij draagt uiteraard een deftig pak.
- Temmer : Deze rol kan gecombineerd worden met de rol van de dokter. Een duidelijk macho-type, dat mag ook uit zijn kleding blijken. Hij moet vooral het showaspect in het oog houden. Daarom heeft hij ook een zweepje bij.
- Beer+Leeuw: Zij moeten het publiek de indruk geven dat het inderdaad in een circus zit. De inhoud is hier ondergeschikt aan de sfeer. Zij bewegen zich vrij log voort. Het is aan te raden om hen niet met een masker te laten spelen. Hun gezicht kan beter gegrimeerd worden. Dan gaat de mimiek niet verloren.
- Ernest : Hij is vrij dik. In het begin van het stuk wordt dat met een kussen benadrukt. Het is een langzame figuur. Hij is ook traag van begrip. Het is belangrijk dat hij zijn gevoelens mimisch zo goed mogelijk tracht uit te drukken nadat hij door Emilia betoverd werd. Hij kan dat geen uur volhouden. Hij mag zich al eens in een hoekje verstoppen. Daar kan hij zich dan afzijdig houden.
- Balthazar : Hij doet zich slim voor en moet een sportieve indruk geven. Als Ernest stom is, moet hij het stuk kunnen dragen. Hij neemt het initiatief. Meestal worden die initiatieven door Ernest met een kwinkslag afgewerkt. Probeer de clowns zo echt mogelijk te kleden. Ik denk hierbij aan de rode neus, de grote schoenen, de veel te grote broek, ...
- Emilia : Zij is de waarzegster van het circus. Denk aan de kleine kinderen in de zaal en stel haar niet te angstaanjagend voor. Ze heeft steeds een glazen bol bij zich, waarin (zo mogelijk) een lichtje brandt. Ze is venijnig en jaloers, maar ook goedgelovig. De twee clowns kunnen haar vrij gemakkelijk overtuigen. Op het einde van het stuk mag zij echt enthousiast zijn omdat alles toch nog goed afloopt.
- Dokter : Probeer er, uiterlijk, aan de hand van rekvisieten een echte dokter van te maken. Vanuit zijn handelingen mag hij als een kwakzalver voorgesteld worden. Hij laat over het algemeen een verstrooide indruk na.

Voorspel :

De directeur van het circus en de twee clowns staan aan de ingang van de tent om de kinderen, die aan de kassa staan aan te schuiven, welkom te heten in circus Balzone. Als het er erg druk aan toe gaat, komt de waarzegster ook even kijken. Ofschoon zij de indruk geeft dat vrij geniepig te doen, is het toch de bedoeling dat zij door heel wat kinderen opgemerkt wordt. Emilia noteert van twee of drie kinderen enkele persoonlijke gegevens zoals naam, geboortedatum, adres, hobby's, lievelingskleur, ... Die gegevens heeft ze immers nodig voor haar optreden. Als de tent volgelopen is, gaan de clowns via de zaal naar het podium. Ze doen daarbij enkele gekke sprongen en waaien eens naar het publiek. Ze kunnen eventueel al een grapje vertellen. Als de clowns weg zijn, gaat de directeur via de zaal naar het podium en het stuk begint.

Eerste bedrijf :

Scène 1 :

Directeur : Welkom beste kinderen, dames en heren, welkom op deze voorstelling van circus Balzone. Wij zijn er zeker van dat U zich uitstekend zal vermaken met onze fantastische acrobaten, onze gevaarlijke wilde dieren, onze grappige clowns en onze waarzegster die ieders toekomst kan voorspellen. Laat ons nu niet langer praten en nog meer tijd verliezen, maar onmiddellijk aan de voorstelling beginnen.

Eerst heb ik de eer U onze wereldberoemde acrobaten aan te kondigen. (De acrobaten kunnen terwijl de toestellen die ze nodig hebben al klaarzetten. Deze toestellen kunnen ook op voorhand klaargezet worden.)

Gisteren zaten ze nog in Londen, eergisteren traden ze op in Amerika en vorige week gaven ze enkele voorstellingen in Tokio. Maar nu zijn ze hier, speciaal voor U ! Ze deinzen voor niets terug. Schrik is een woord dat niet in hun woordenboek staat. Applaus, dames en heren, voor onze wereldberoemde acrobaten ! (De acrobaten komen op, buigen en voeren hun nummertje op. Raadpleeg hiervoor de opmerkingen vooraf. Als het nummer voorbij is, buigen de acrobaten om het publiek te groeten. De directeur komt weer op.)

Scène 2 :

(Tijdens het woordje van de directeur worden de zitjes voor de wilde dieren klaargezet.)

Directeur : Ik had gezegd dat ze fantastisch waren. Bedankt voor jullie gulle applaus. Circus Balzone geeft zijn publiek nauwelijks de tijd om op adem te komen, want we gaan onmiddellijk verder met ons programma. Tijd nu voor leeuw Brul, voor beer Frits en voor hun dappere temmer Antonio. Uw applaus graag !

(De leeuw, de beer en de temmer komen op. De leeuw en de beer nemen plaats op de zitjes. Uiteraard laten ze zo nu en dan eens een woest gegrom horen.)

Temmer : Dank U wel voor het gulle applaus. Ik moet helaas beginnen met een onaangename mededeling. Mijn charmante assistente is ziek geworden. Kan er misschien iemand uit het publiek mij komen helpen? Let op : hij of zij mag geen schrik hebben van leeuwen of beren. (De temmer kiest iemand uit en vraagt de naam van het kind.) Telkens als leeuw Brul of beer Frits een kunstje goed uitgevoerd heeft, mag je hem een chocolaatje geven. Daar zijn ze dol op. Kijk maar ! (De temmer geeft de dieren een chocolaatje.) Je moet wel opletten : het is niet de eerste keer dat één van mijn assistenten een vinger of zelfs een hele arm kwijtspeelt. Ze kunnen er echt niets aan doen, leeuwen en beren zijn nu eenmaal vleeseters. Ze hebben liever een mals stukje vlees dan een chocolaatje. (Het kind mag naast de temmer postvatten.) Je kan nog altijd terug naar je plaats gaan als je niet durft. Nee, applaus, dames en heren, voor deze dappere knaap.

Temmer : Eerst zal leeuw Brul door deze hoepel springen. Volledige stilte graag ! (De leeuw zet zich klaar. Er klinkt trommelgeroffel van de muziekvereniging of van een klankband. Brul springt elegant door de hoepel. Op dat moment wordt de plank waarover Frits zal fietsen door de temmer klaargezet. Ondertussen geeft de assistent de leeuw een chocolaatje.)

Temmer : Onze volgende stunt zal door beer Frits uitgevoerd worden. Dan kan Brul even uitrusten. (Beer Frits verdwijnt even in de coulissen terwijl de leeuw zijn zitje opzoekt.) Volledige stilte graag, want de stunt van Frits is erg moeilijk. Slechts weinig beren kunnen... Nee, ik verklap het niet. Kijkt U zelf maar naar beer Frits.

(Op dat moment komt beer Frits opgefietst. Hij maakt een toertje over de scène en rijdt dan over de balk. Die balk kan eventueel in het midden een rustpunt hebben. Als de beer dan halfweg is, zal de balk kantelen.)

Temmer : Applaus voor beer Frits. (Tot assistent) Geef hem maar een chocolaatje. Hij heeft het dubbel en dik verdiend. (Terwijl de assistent het chocolaatje aan de beer geeft, gromt de leeuw, komt van zijn zitje, gaat naar de assistent, pakt de chocolaatjes uit zijn hand en eet er enkele op. De temmer slaat enkele keren met zijn zweep en jaagt leeuw Brul terug naar zijn zitje.)

Temmer : (Tot assistent) Gaat het nog of zou je liever terug naar je plaats gaan ? (Als de jongen nee knikt, zegt de temmer :) Nogmaals applaus dames en heren, voor deze dappere knaap. (Anders vervangt hij zijn assistent.) Tel voor alle zekerheid je vingers maar eens na.

Temmer : De volgende stunt zal weer door beer Frits moeten uitgevoerd worden, want we moeten wachten tot leeuw Brul terug afgekoeld is. Dat is echter geen probleem. Frits zal nu op zijn voorste poten gaan staan. Oja, niet te snel lachen, een pootstand is erg moeilijk voor een beer. Volledige stilte graag !

(De beer voert de oefening uit. Hij kan misschien een eindje op zijn handen wandelen. In plaats van handstand kan men ook de gemakkelijkere kopstand laten uitvoeren. De assistent geeft de leeuw en de beer weer een chocolaatje. De leeuw gromt nu goedkeurend.)

Temmer : Leeuw Brul is duidelijk gekalmeerd. Hij is klaar voor zijn volgende nummer. Hiervoor heb ik een medewerker nodig. (De temmer kiest een kind uit. Hij vraagt de naam van het kind.) Jij gaat gebukt voor het zitje van onze leeuw zitten. Leeuw Brul zal nu over kind x springen. Stilte graag ! (Als het stil is, voert de leeuw zijn sprong uit.) Applaus voor leeuw Brul ! (De assistent geeft leeuw, beer en kind een chocolaatje.)

Temmer : We maken nu de oefening nog moeilijker. Ik heb nog een tweede vrijwilliger uit het publiek nodig. (De temmer kiest weer een kind en vraagt ook zijn/haar naam.) Je kan waarschijnlijk al raden wat er gaat gebeuren. Leeuw Brul zal over kind x en kind y springen. Weerom volledige stilte graag ! (De leeuw voert de sprong uit.) Applaus graag ! (De assistent geeft beide dieren en beide kinderen een chocolaatje.) Ook nog een applaus voor mijn knappe en trouwe assistent. Vergeet na de voorstelling je naam en adres niet op te geven, want ik denk er zelfs aan om je vast in dienst te nemen. Leeuw Brul en beer Frits moeten nu stilaan afscheid van U nemen. Zij doen nog een laatste stunt. Ik heb weer twee vrijwilligers nodig. Let op : ook zij mogen geen schrik hebben. (De temmer kiest twee kinderen uit.) Jullie mogen een ritje maken op de rug van beer Frits en leeuw Brul. (De kinderen nemen plaats. De leeuw en de beer wandelen even de scène rond en gaan dan af. De temmer doet, voor de leeuw en de beer in de coulissen verdwijnen, de kinderen teken af te stappen en terug naar hun plaats te gaan. Tijdens de rit vraagt de temmer om een applaus.) Applaus graag en ... bedankt. Jullie waren een fantastisch publiek ! (Temmer eveneens af.)

Scène 3 :

Directeur : Na spanning komt ontspanning. Het is nu tijd om de arena vrij te maken voor onze twee clowns : Ernest en Balthazar. Hou je goed vast, want anders zou je wel eens van je stoel kunnen vallen van het lachen. Ik heb jullie gewaarschuwd.

(Op dat moment komt Ernest voorzichtig op met een groot kaartenhuis. De directeur vraagt om stilte en verdwijnt dan in de coulissen. Ernest stapt heel voorzichtig. Achter hem komt Balthazar aangeslopen. Hij duwt Ernest in de rug. Deze valt voorover. Het kaartenhuis belandt op de grond, maar ... het blijft intact, want Ernest had de kaarten stevig op elkaar gekleefd.)

Balthazar : Jij bedrieger ! Jij wil de kinderen steeds doen geloven dat je een goochelaar bent, maar eigenlijk ben je een grote knoeier.

Ernest : Als ik geen goochelaar ben, dan ben jij geen clown. Er is geen enkel kind dat met jouw grappen lacht.

Balthazar : Dat komt omdat alleen verstandige mensen mijn moppen begrijpen.

Ernest : Wil jij dan zeggen dat de kinderen uit de zaal dom zijn ?

Balthazar : (Hij knikt bevestigend) Ik zal het je bewijzen ook. Welke overeenkomst bestaat er tussen Ernest en een mug ? (Er zullen wel enkele kinderen reageren.)

Balthazar : Fout, allemaal fout ! (Tot Ernest) Weet jij het soms ?

Ernest : (Denkt even na) Ik weet het ook niet.

Balthazar : Het verstand van een mug is even groot als dat van jou. (Balthazar barst in lachen uit.)

Balthazar : Ik zal jou nog eens een vraag stellen. Welke bril zet men niet op zijn neus ?

- Ernest : Ik weet het niet.
- Balthazar : Een WC-bril ! En deze : welke schouw rookt niet ?
- Ernest : Wil je wel eens ophouden met die stomme grappen.
- Balthazar : Dat zijn geen stomme grappen. Dat zeg je alleen maar omdat je te dom bent om mijn vragen te beantwoorden. Een schouwburg rookt niet. Ik ken er nog één : over welke brug kan men niet rijden ? (Ernest antwoordt niet meer. Hij haalt nog alleen zijn schouders op en gaat wat materiaal halen.) Over een kapotte brug. (Balthazar lacht keihard. Hij kiest plots een volwassen man uit de zaal.)
- Balthazar : U ziet er mij nogal slim uit, u zal ik ook eens een vraag stellen. Welke kus krijg jij nooit van je vrouw ? Let wel een beetje op, want er zitten nog kleine kinderen in de zaal. (even stilte) Je weet het niet, hé ! Haha ! Een circus ! (Hij lacht weer onbedaarlijk.)
- (Ernest is ondertussen met enkele eieren aan het goochelen. Hij heeft ook een emmer met snoepgoed klaargezet.)
- Balthazar : (Als hij Ernest met de eieren ziet goochelen.) Pff, dat kan toch het kleinste kind. Geef mij maar eens enkele eieren. (Ernest werpt hem een rauw ei toe. Balthazar pakt dat stevig aan zodat het ei breekt.)
- Ernest : (Lacht) Nu is het mijn beurt om te lachen. (Hij kiest een willekeurig kind uit de zaal.) Jij hebt er blijkbaar plezier in ! Wat zeg je hiervan ? (Hij gooit hem een ei toe. Dat ei is echter hard gekookt. Hij lacht.) Je had niet verwacht dat dat een hardgekookt ei was, hé ? Je mag het opeten of bijhouden als souvenir.
- (Balthazar gaat naar de emmer en neemt die vast.)
- Balthazar : Ik zal je leren de kinderen voor de gek te houden. (Ernest begint te lopen, Balthazar achtervolgt hem met de emmer in zijn handen.)
- Balthazar : Wacht maar tot ik je te pakken krijg ! Dan ben je kletsnat ! (Ernest loopt de zaal in, op de hielen gezeten door Balthazar. Plots gooit Balthazar de inhoud van de emmer, snoepjes dus, in de zaal.)
- Balthazar : Dat was alweer een goede grap, hé ? (Balthazar staat voorlopig alleen op het podium.) Wat kunnen wij jullie toch goed beetnemen !
- Ernest : (Hijgt en klimt moeizaam op het podium) Hou op ! Ik kan niet meer. Ik ben buiten adem.
- Balthazar : Dat komt omdat je zo dik bent. Het wordt tijd dat jij eens wat meer aan sport gaat doen.
- Ernest : Ik doe aan sport. Ik los elke dag een kruiswoordraadsel op.
- Balthazar : Dat is toch geen sport.
- Ernest : Jawel, het staat er zelfs boven : "Denksport."
- Balthazar : Van denken word je alleszins niet magerder. Ik zal je trainen. We zullen met enkele eenvoudige turnoefeningen beginnen. Haal eerst die bok maar eens hier. (Die bok kan eveneens aan de turnkring gevraagd worden. Misschien deed hij wel dienst in het acrobatenoptreden. Dit nummer kan waarschijnlijk ook met de zitjes van het wildedierennummer uitgevoerd worden.)
- Ernest : Ik zie geen bok, alleen een ezel.
- Balthazar : Waar zie je die dan ?
- Ernest : Hier naast me. (Wijst op Balthazar en begint luid te lachen.)